

145. Maanantaina 10 päivänä joulukuuta 1990

kello 16

Päiväjärjestys

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Ilmoituksia

Esitellään:

Siv.

Keskustelu:

1) Hallituksen esitys n:o 317 laiksi pellonraivausmaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta 5115

2) Hallituksen esitys n:o 318 laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta ”

Puhetta johtaa puhemies Sorsa.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon, sekä ed. Björklund.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys n:o 317 laiksi pellonraivausmaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

2) Hallituksen esitys n:o 318 laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ed. Anttila: Herra puhemies! Olemme käsittelemässä hallituksen antamaa esitystä, jolla viljan vientikustannusmaksua muutetaan 20:stä 50 penniin. Tämä toimenpide käsittääkseni johtuu siitä, että tällä tavoin hallitus on paikkaamassa sitä aukkoa, joka budjettiin syntyi syksyllä, kun budjetti sen tultua eduskuntaan revittiin auki. Hallitus on hakenut erilaisia kohteita, joista säästetään ja joilla tuloja kerätään, kustannuksia kateetaan. Täytyy todeta aivan yleisesti ensin se, että maatalous on joutunut jälleen kerran aikamoisen punakynän kohteeksi. Sieltähän on vähennetty viljan vientikustannusmaksusta. Sen hallitus löytää edestään viimeistään ensi vuonna, jos vientitarvetta on, koska vientitarvehan rahoitetaan maataloustulolain mukaisesti.

Mutta sen sijaan se, että nyt, kun jo syysvehnät on maahan kylvetty, muutetaan viljan ja erityisesti vehnän vientikustannusmaksua 20:stä 50 penniin, on toimenpiteenä sellainen, jota todella sietää arvostella. Nimittäin olisi ollut huomattavasti reilumpaa niitä viljelijöitä kohtaan, jotka aina vuodeksi eteenpäin tekevät viljelysuunnitelmia, heidän todella kylväessään tietää, mikä on vientikustannusvastuu, joka siitä käytännössä aiheutuu.

Viime syksynähän säädettiin jälkikäteen jo osittain korjatulle sadolle 10 ja 20 pennin vientikustannusmaksu. Sitäkään toimenpidettä en pidä oikeana siinä mielessä, että se tapahtui jälkikäteen, mutta minusta vähin-

tään yhtä kohtuutonta on se, että nyt nostetaan 20:stä 50 penniin, kun syysvehnä on maahan kylvetty.

Tällä toimenpiteellä varmasti jatkossa saadaan aikaan se, että ensi keväänä kevävehnää ei kylvetä, koska 50 pennin vastuu muuttaa vehnän viljelyn hyötysuhdetta erittäin paljon negatiiviseksi. Kun otetaan huomioon satotaso, silloin kannattaa jo viljellä rehuviljaa, kun kerran vehnän hinnasta 50 penniä kilolta kerätään markkinointivastuuna.

Hallituksen budjettiesityksen perusteluista luin maatalouspääluokan osalta, että on tarkoitus siirtyä leipäviljan sopimustuotantoon. Tämä on aivan kannatettava toimintamuoto, ja se on viljelijän kannalta oikeudenmukainen, koska silloin ei hän tavallaan joudu sillä tavalla petetyksi kuin tällä kertaa. Jos puhutaan maatalouspolitiikan poukkoilevuudesta, todella tämän tyypiset esitykset, joita hallitukselta vielä joulukuun 10 päivänä tulee eduskuntaan, ovat varmasti sitä poukkoilevuutta.

Me viime syksynä olemme saaneet ennätysmäisen sadon, joka hakee lähes vertaistaan Keski-Euroopan satotasosta. Ensi syksynä taas tiedämme, mikä on sen vuoden sato, mutta jos katsomme tilastoja kymmenen vuoden ajalta ja verrataan sitä, minkä verran Suomeen on viljaa tuotu, minkä verran Suomesta on viljaa viety, nähdäkseni siinä ei ole suurtakaan eroa. Se on kohtalaisesti balanssissa.

Meidän poliitikkojen yksi suuri ongelma onkin se, että me elämme yleensä päivästä toiseen, kuukaudesta toiseen emmekä tarkastele asioita riittävän pitkällä aikavälillä. On aivan totta, että viime syksyn sato on tuottanut markkinointivaikeuksia, mutta saatamme olla vuoden päästä tilanteessa, jolloin taas mietitään viljan tuontia, jos kotimaassa sato ei onnistukaan. Tätä taustaa vasten tämän tyypiset markkinointivastuun muutoksetkin ja niiden toteuttaminen jälkikäteen eivät ole minusta viljelijöitä kohtaan oikein.

Tässä mielessä olisi ollut erittäin mielenkiintoista kuulla, kun maatalousministeri on paikalla — siitä annan hänelle tunnustuksen — missä vaiheessa on sopimustuotantoon siirtymisen valmistelu, koska se olisi viljelijöitä kohtaan oikeudenmukainen. Silloin voitaisiin säännellä sitä, minkä verran tuotetaan, eli tuotetaan kotimaan kulutusta vas-

taava määrä. Todella olisin kiitollinen, jos maatalousministeri voisi vastata kysymykseeni: Missä vaiheessa on leipäviljan sopimustuotannon viljelyn valmistelu? Miksi sitä ei ole nyt toteutettu?

Maa- ja metsätalousministeri Pohjala: Herra puhemies! Leipäviljan viljelysopimustuotanto on valmisteluvaiheessa, mutta ei ole läheskään varmaa, saadaanko sitä vielä kevätkylvöihin valmiiksi — tuskin. Se on aika monimutkainen asia. Miksei sitä ole aikaisemmin toteutettu? Esimerkiksi sen vuoksi, että siihen ei ole ollut tuottajien puolella valmiuksia. Toivottavasti nyt on.

Kun minä kuuntelin ed. Anttilan puheenvuoron alkua, siinä oli parikin virhettä, jotka voisi korjata. Toinen oli se, että hän sanoi, että viljan vientikustannusmaksua on karsittu. Ei sitä ole karsittu, sitä ollaan lisäämässä. Toinen oli se, että ei myöskään viljan vientitukirahaa ole karsittu säästöpäätöksissä.

Mitä tulee siihen, että näin on pakko menetellä kuin menetellään, kuten on tänään maataloustuloneuvotteluissa myös sovittu, se johtuu siitä, että meidän on pakko estää jollakin tavalla vehnän viljelyä. Meillä on nyt kahden vuoden vehnävarastot, ja vehnän viennissä ei ole mitään mieltä. Siltä varalta, että sopimustuotantojärjestelmää ei saada vielä ensi kevääksi — ensi syksyksi se varmaankin saadaan — on oltava jokin este, joka vaikuttaa siten, että meillä ei ole ensi vuonna neljän tai viiden vuoden vehnävarastoja. Jos me saamme hyvän sadon ja kun ajatellaan, että siementä on maassa vaikka kuinka paljon, meillä voi olla neljän viiden vuoden vehnävarastot, ja minusta olisi jo täysin vastuutonta politiikkaa, jos sitä ei edes yritettäisi estää.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Kylähän tilanne on varmasti sillä tavalla kuin ed. Anttila sanoi, eli tietynlainen petoshan nyt tapahtuu maanviljelijöitä kohtaan sikäli, että he ovat ryhtyneet tuotantotoimenpiteisiin, joita ei voi enää peruuttaa. Tietenkin voi maan kääntää ympäri ja kylvää uudelleen. En ole laskenut, olisiko se tässä tapauksessa kannattavaa vai ei. Tuskinpa vain. Eivät vientikustannusmaksut ole niin suuria.

Herra puhemies! Jos saan samalla ottaa kantaa myös maatalousministerin puheenvuoroon, hän puhui, että pyritään estämään

vehnän viljelyä. Varmasti näin on, mutta ensi vuoden sato lukuun ottamatta kevätvehnää, joka ensi keväänä kylvetään, on jo maan alle laitettu, eli kyllähän tämä ruma temppu on kieltämättä maanviljelijöitä kohtaan.

Mutta kun ed. Anttila puhui politiikan poukkoilevuudesta, maaseudun asukkaana ja lämpimästi maaseudun puolesta vieläkin ajattelevana ihmisenä täytyy kuitenkin myös todeta, että ei kai maataloustuotannossakaan työskentelevien ihmisten järkevä suhtautuminen niihin ongelmiin, jotka ovat jo pitkään Suomessa olleet ja jotka koko ajan pahenevat, ole ollut ehkä parasta mahdollista. Minä uskoisin, että myös maataloustuottajien puolelta olisi syytä puhaltaa tässä asiassa enemmän yhteen hiileen kuin maataloustuottajat tänä päivänä tekevät, jotta saataisiin poukkoilevat poliitikotkin tietyllä tavalla samaan junaan ja päästäisiin tulevaisuudessa kestävämpiin ratkaisuihin.

Ed. Anttila: Arvoisa puhemies! Ministeri Pohjalalle mielelläni esittäisin erään kysymyksen. Koska 80 penniä säädettiin rukiille vientikustannusmaksua, miksei siinä yhteydessä säädetty nyt esitettyä 50 penniä ihan siitä yksinkertaisesta syystä, että se olisi tapahtunut vielä ajankohtana, jolloin vehnää syksyllä kylväessään viljelijä olisi tämän tiennyt?

Toinen kommentti: Jos tietoni ovat oikeat, ainoastaan 190 miljoonan markan edestä meiltä viedään viljaa tai vastaavaa kehitysapuna. Tässäkin olisi tavattoman paljon mahdollisuuksia lisätä, kun meidän kehitysapumme määrä kuitenkin on kolmisen miljardia markkaa.

Maa- ja metsätalousministeri Pohjala: Herra puhemies! Kehitysapuna vienti ei asiaa miksikään muuta, koska siihen tarvitaan täsmälleen sama vientituki kuin muuhunkin vientiin. (Ed. Anttila: Se menee tarpeeseen!) — Se menee ehkä tarpeeseen, mutta se ei asiaa meidän kannaltamme, siis maatalouspolitiikan kannalta miksikään muuta. Se on jonkinmoista hurskastelua, jota voidaan tietysti harjoittaa, jos halutaan, mutta periaatteessa maatalouden kannalta on aivan sama, mihin vilja menee. Näillä hintasuhteilla meidän ei kannata vehnää viedä mihinkään,

paitsi se vehnä, joka nyt kehitysapuun menee. Se on tosiasia, joka täytyy tunnustaa. — Se taas, että on syksyllä kylvetty vehnää, pitää paikkansa, mutta täytyy muistaa, että syysvehnä muodostaa sittenkin vain pienen osan koko vehnäsadosta.

Silloin, kun rukiin vientikustannusmaksua esitettiin, joka muuten toimi erittäin hyvin, pudotti rukiin kylvöalaa noin viidenteen osaan edellisestä vuodesta, ei vielä tiedetty, että meille tulee näin mahdollittoman hyvä vehnäsato kuin tulee, ja varsinkin, että kaikki vehnä, joka korjataan, on myös laadultaan lähes sataprosenttista. Jos silloin olisi ruvettu ennakoimaan tätä asiaa, luulen, että ed. Anttila olisi silloin paheksunut sitä, mitä varten nyt tehdään näin, kun ei vielä tiedetä edes, millainen sato tulee.

Nyt ollaan tosiasian edessä. Nyt ei ole mitään muuta mahdollisuutta, ja minä vielä haluaisin todeta sen, minkä ilmeisesti MTK:n edustajatkin tämän aamun maataloustuloneuvotteluissa lopulta totesivat, että maataloushan tässä maksumiehenä on joka tapauksessa, jos vehnää mahdollittomasti tuotetaan. Se täytyy myös aina muistaa.

Ed. Kalima: Herra puhemies! Haluaisin todeta maatalousministerille, että tässä on jälleen eräs kertaluonteinen toimenpide, joka ei ratkaise koko ongelmaa, nimittäin sitä, että peltoalaa on liikaa ja tällaisilla ikään kuin ylijäämäkasojen siirtelyillä kasasta toiseen ei päästä pysyvään ratkaisuun.

Pitäisi tarkastella kokonaisuudessaan maataloutta, myös sitä, missä määrin on tarkoituksenmukaista, että ns. sivutoimiviljelijät, kun se on muutoinkin luvanvarainen elinkeino, harjoittavat elinkeinoa ja voitaisiinko heille asettaa erilaisia edellytyksiä. Minusta tehokkaampi kokonaisvaltainen maatalouspolitiikka on välttämätöntä riippumatta niistä ratkaisuista, joita Euroopan yhdentymisen mahdollisesti aiheuttaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täys-
istunto on huomenna tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16.17.

Pöytäkirjan vakuudeksi:
Erkki Ketola
